

EVALUAREA IMPACTULUI INEGALITĂȚII ASUPRA NIVELULUI DEZVOLTĂRII UMANE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

*Anatolii ROJCO¹, doctor, conferențiar cercetător, INCE
Svetlana IVANOV², cercetător științific, INCE*

Relevanța acestui articol se datorează faptului că în Republica Moldova problema inegalității a fost studiată în principal numai în anumite domenii: inegalitatea veniturilor/cheltuielilor, inegalitatea în accesul la serviciile de sănătate, educație etc. Între timp, problema inegalității în dezvoltarea umană, care cuprinde toate aspectele economice și sociale de bază, nu a fost acoperită de o cercetare adecvată. Scopul acestui articol constă în analiza principalelor indicatori ai inegalității și evaluarea impactului acestor indicatori asupra dezvoltării umane în Republica Moldova. În studiu au fost utilizate următoarele metode: monografică, a analogiilor, comparația, statistică ș.a. Rezultatele studiului au făcut posibilă evaluarea pierderilor în dezvoltarea umană a țării, cauzate de nivelul inegalității în principalele componente ale indicelui de dezvoltare umană, și anume în domeniul sănătății, educației și a veniturilor. A fost efectuată comparația acestor indicatori între Republicii Moldova și alte țări.

***Cuvinte-cheie:** inegalitatea, coeficientul Gini, dezvoltarea umană, clasificarea țărilor în funcție de nivelul dezvoltării umane, indicele dezvoltării umane ajustat pentru inegalitate, inegalitatea în speranța de viață, inegalitatea în educație, inegalitatea în venituri.*

EVALUATION OF THE IMPACT OF INEQUALITY ON THE LEVEL OF HUMAN DEVELOPMENT IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

The relevance of this article is due to the fact that in the Republic of Moldova the problem of inequality was studied mainly only in certain areas: income/expenditure inequality, inequality in access to health care services, education, etc. Meanwhile, the problem of inequality in human development, which covers all basic economic and social aspects, was not covered by proper research. The goal of the article is to analyze the main inequality indicators and assess the impact of these indicators on human development in the Republic of Moldova. The following methods were used in the article: monographic, of analogies, comparative, statistical, etc. The results of the study made it possible to estimate losses in the human development of the country due to the level of inequality in the main components of the human development index, namely, health, education and income. A comparison of these indicators was realized between Republic of Moldova and other countries.

***Key words:** inequality, Gini index, human development, country classification according to human development level, inequality-adjusted human development index, inequality in life expectancy, inequality in education, inequality in income.*

JELClasificare: D63, I14, I24.

Problema inegalității în Republica Moldova a fost în centrul atenției autorilor acestui studiu de mai mulți ani. Publicațiile lor [2, 3, 4] au examinat manifestările economice și sociale ale inegalității.

Inegalitățile economice constată diferența bunăstării între indivizi dintr-un grup sau societate, sau între țări, în timp ce inegalitățile sociale, se măsoară prin inegalitatea de condiții și oportunități. În același timp, inegalitatea condițiilor se referă la distribuția inegală a bunurilor pe venit, avere și la materiale, care se evidențiază prin accesul la o locuință, la o infrastructură, cum ar fi cea de transport, rețele de magazine, telecomunicații etc. Iar inegalitatea de oportunități se referă la distribuția inegală a șanselor de viață între indivizi, care se evidențiază prin accesul la servicii de sănătate, educație și justiție.

În condițiile Republicii Moldova, valorile medii pe cap de locuitor a veniturilor disponibile și a cheltuielilor de consum au fost utilizate ca criteriu de bunăstare. Baza de informații pentru studiu au constituit datele Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice (CBGC). Această cercetare este realizată de Biroul Național de Statistică și cuprinde 9700 de gospodării casnice.

¹ © Anatolii ROJCO, rojco@mail.ru

² © Svetlana IVANOV, svetlana.ivanov.2@mail.ru

Studiile noastre au arătat că, în aspectul temporal, inegalitatea în nivelul de bunăstare a avut o tendință de scădere. Totodată, inegalitatea în nivelul bunăstării, calculată după datele privind veniturile disponibile, a fost mai mare decât inegalitatea calculată după cheltuielile de consum. În 2018, valoarea coeficientului Gini după veniturile disponibile a constituit 0,2930, ceea ce cu 0,0555, sau 23,4%, mai mult decât inegalitatea după cheltuielile de consum (figura 1). Acest fapt indică la distribuția mai uniformă a cheltuielilor de consum pe grupele quintilice decât a veniturilor disponibile, ceea ce se explică prin disponibilitatea gospodăriilor casnice de anumite stocuri, care sunt utilizate la necesitate pentru consum de către membrii lor. Această necesitate apare cel mai adesea în gospodăriile casnice cu venituri mici. Datorită acestui factor, diferențierea dintre quintile este atenuată, ceea ce duce la reducerea inegalității în cheltuielile de consum.

În aspect temporal dinamica inegalității în nivelul bunăstării are un caracter de diminuare. În anii 2010-2018 inegalitatea după cheltuielile de consum, stabilită cu ajutorul coeficientului Gini s-a redus de la 0,3022 până la 0,2375, adică cu 0,0647, sau cu 21,4%. Inegalitatea după veniturile disponibile, de asemenea, are o tendință de micșorare. În perioada anilor 2010-2018 coeficientul Gini s-a redus de la 0,3518 până la 0,2930, adică cu 0,0588, sau cu 16,7%.

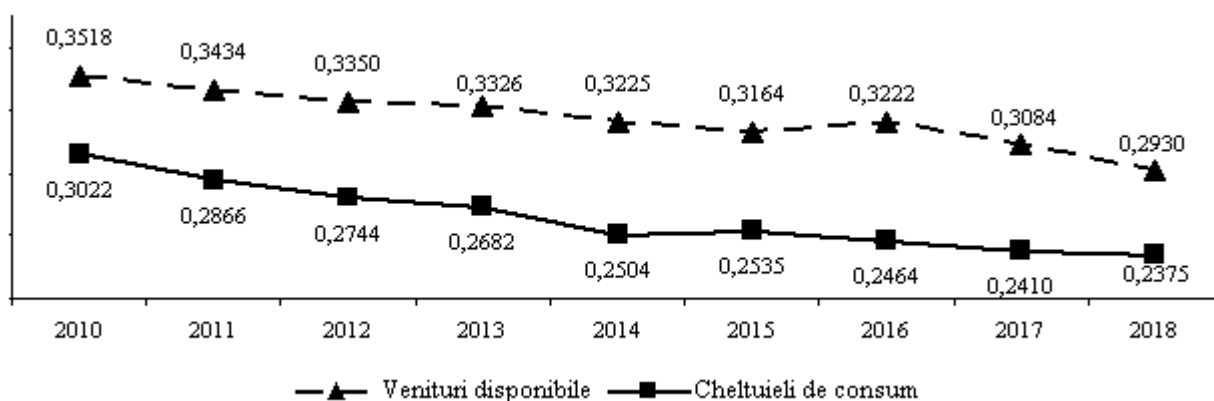

Figura 1. Dinamica coeficientului Gini în anii 2010-2018

Sursa: construit conform datelor [1].

Însă, cu toți indicatorii posibili ale veniturilor disponibile și ale cheltuielilor de consum, aceștia nu pot oferi o descriere completă a procesului de inegalitate în societate. Acest fapt se poate efectua doar utilizând „Indicele Dezvoltării Umane”.

Dezvoltarea umană reprezintă un fenomen complex, care include diverse aspecte ale vieții societății. Pe parcursul ultimilor decenii, sub egida Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), a fost elaborat un set de indicatori sintetici, care permit măsurarea progresului realizat de fiecare țară sau de anumite grupuri de țări în domenii ce țin de dezvoltarea umană, și anume nivelul de trai, educație, sănătate, egalitatea șanselor bărbaților și ale femeilor ș. a.

Principalul indicator sintetic, ce exprimă într-o formă numerică nivelul dezvoltării umane, este Indicele Dezvoltării Umane (IDU), care reflectă acest fenomen social prin prisma a trei dimensiuni definitorii:

- capacitatea de a duce o viață lungă și sănătoasă (evaluată prin speranța de viață la naștere);
- capacitatea de a dobândi cunoștințe (evaluată prin media anilor de școlaritate și prin anii așteptați de școlaritate);
- capacitatea de atingere a unui nivel de trai decent (evaluat prin venitul național brut (VNB) pe cap de locuitor în dolari SUA la paritatea puterii de cumpărare).

Calculul indicelui pentru fiecare măsurare a IDU se efectuează utilizând metodologia PNUD, care este descrisă în Rapoartele de dezvoltare umană, în special [6]. Cu ajutorul unor formule matematice, datele statistice ce caracterizează longevitatea, nivelul de educație și nivelul de trai sunt transformate într-o mărime numerică ce capătă valori de la 0 până la 1. Valorii 0 îi corespunde nivelul cel mai jos, iar valorii 1 – cel mai înalt nivel de dezvoltare umană.

Conform acestei metodologii, pentru fiecare dimensiune sunt create subindexele. Pentru a converti indicatorii în indici cu o scală de la 0 la 1, este necesar de a stabili valorile (sau țintele) minime și maxime. Valorile mai mari ale indicatorilor de țară sunt observate efectiv pentru un număr de ani au fost considerate ca valori maxime. Comparația va fi influențată de valorile minime. Astfel, progresul este măsurat în comparație cu nivelurile minime de care societatea are nevoie pentru a supraviețui pentru un anumit timp. Au fost stabilite următoarele valori minime: pentru speranța de viață la naștere – 20 de ani, pentru ambele variabile în sfera educației – 0 ani și pentru VNB pe cap de locuitor – 163 USD (Tabelul 1). Speranța minimă de viață se bazează pe date istorice pe termen lung. Conceptul unui nivel minim de educație este justificat de faptul că societățile pot exista fără educație formală. Nivelul de bază al venitului necesar pentru a supraviețui, în valoare de 163 USD, este cea mai mică valoare pe care o țară a atins-o conform datelor istorice disponibile (Zimbabwe, a.2008), echivalent cu 45 de cenți pe zi, ceea ce este puțin mai mare decât 1/3 din pragul sărăciei stabilit de Banca Mondială de 1,25 USD pe zi.

Tabelul 1. Țintele Indicelui Dezvoltării Umane

Dimensiune	Valoarea maximă observată	Valoarea minimă
Speranța de viață la naștere	83,2 (Japonia, a.2010)	20,0
Media anilor de școlaritate	13,2 (SUA, a.2000)	0
Anii așteptați de școlaritate	20,6 (Australia, a.2002)	0
Indicele compozit al educației	0,951 (Noua Zeelandă, a.2010)	0
Venit pe cap de locuitor (la paritatea puterii de cumpărare – PPC – în USD)	108211 (Emiratele Arabe Unite, a.1980)	163 (Zimbabwe, a.2008)

Sursa: [5, p. 216].

După determinarea valorilor minime și maxime, subindiciile se calculează după cum urmează:

$$\text{Indicele de măsurare} = \frac{\text{valoarea reală} - \text{valoarea minimă}}{\text{valoarea maximă} - \text{valoarea minimă}}$$

Pentru sfera educației, această ecuație este aplicată ambelor subcomponente, ca urmare a cărora se calculează media lor geometrică, după care ecuația este utilizată a doua oară. Aceasta este echivalent cu aplicarea ecuației direct la media geometrică a acestor două subcomponente. Pentru venituri se utilizează logaritmele naturale ale valorilor minime și maxime.

În 2017, în Republica Moldova, speranța de viață la naștere a constituit 71,7 ani; media anilor de școlaritate – 11,6 ani; anii așteptați de școlaritate – 11,6 ani; venitul național brut pe cap de locuitor (PPC a.2011) – 5554 USD (tabelul 2).

$$\text{Indicele speranței de viață a constituit: } \frac{71,7 - 20}{83,2 - 20} = \frac{51,7}{63,2} = 0,818$$

$$\text{Indicele mediei anilor de școlaritate} = \frac{11,6 - 0}{13,2 - 0} = 0,879$$

$$\text{Indicele anilor așteptați de școlaritate} = \frac{11,6 - 0}{20,6 - 0} = 0,563$$

$$\text{Indicele educației} = \frac{\sqrt{0,879 \cdot 0,563}}{0,951 - 0} = \frac{\sqrt{0,494877}}{0,951} = \frac{0,7035}{0,951} = 0,740$$

$$\text{Indicele venitului} = \frac{\ln(5554) - \ln(163)}{\ln(108811) - \ln(163)} = \frac{3,5285}{6,5036} = 0,542$$

IDU reprezintă media geometrică a trei indici de măsurare: indicele speranței de viață, indicele educației și indicele venitului. Calculele au arătat că în a.2017, IDU din Republica Moldova a însumat 0,700.

Tabelul 2. Indicele Dezvoltării Umane și componentele acestuia, a.2017

Clasamentul țărilor după IDU	Indicele Dezvoltării Umane (IDU)	Speranța de viață la naștere, ani	Anii așteptați de școlaritate, ani	Media anilor de școlaritate, ani	Venitul Național Brut (VNB) pe cap de locuitor, USD a.2011 la PPC	Clasamentul după VNB pe cap de locuitor minus clasamentul după IDU
Total la nivel mondial	0,728	72,2	12,7	8,4	15295	-
Țările cu nivelul foarte ridicat al IDU	0,894	79,5	16,4	12,2	40041	-
1 Norvegia	0,953	82,3	17,9	12,6	68012	5
49 Rusia	0,816	71,2	15,5	12,0	24233	3
52 România	0,811	75,6	14,3	11,0	22646	2
59 Kazahstan	0,800	70,0	15,1	11,8	22626	-3
Țările cu nivelul ridicat al IDU	0,757	76,0	14,1	8,2	14999	-
60 Iran	0,798	76,2	14,9	9,8	19130	3
88 Ucraina	0,751	72,1	15,0	11,3	8130	24
112 Republica Moldova	0,700	71,7	11,6	11,6	5554	22
Țările cu nivelul mediu al IDU	0,645	69,1	12,0	6,7	6849	-
113 Filipine	0,699	69,2	12,6	9,3	9154	-7
151 Camerun	0,556	58,6	12,2	6,3	3315	2
Țările cu nivelul redus al IDU	0,504	60,8	9,4	4,7	2521	-
152 Insulele Solomon	0,546	71,0	10,2	5,5	1872	15
189 Niger	0,354	60,4	5,4	2,0	906	-2

Sursa: [6, p. 22-25].

În diferite perioade, clasificarea țărilor în ceea ce privește dezvoltarea umană a fost efectuată în funcție de diferite criterii. Până în a.2010, această clasificare s-a bazat pe valorile pragului absolut al IDU. Au existat 3 niveluri de dezvoltare umană: ridicat – de la 0,800 și peste; mediu – de la 0,500 la 0,799; și scăzut – mai puțin de 0,500. Începând cu a.2010, clasificarea a fost realizată pe baza quartilelor IDU cu evidențierea a 4 niveluri de dezvoltare umană: foarte ridicat, ridicat, mediu, redus. În același timp, țările au fost incluse în grupul cu un nivel foarte ridicat de dezvoltare umană dacă IDU ale acestora este situat în quartile superioare; într-un grup cu un nivel ridicat de dezvoltare umană dacă IDU ale acestora este cuprins între a 51-a și a 75-a percentilă; la un grup cu un nivel mediu de dezvoltare umană dacă IDU- ale acestora s-a situat între percentilele 26 și 50 și la un grup cu un nivel redus de dezvoltare umană dacă IDU ale acestora se afla în quartile inferioare. Astfel, esența acestei abordări constă în utilizarea valorilor pragului nu absolute, ci relative, deoarece aceasta a permis de a împarte totalitatea țărilor în 4 părți egale.

Cu toate acestea, utilizarea quartilelor IDU la clasificarea țărilor în funcție de nivelul de dezvoltare umană a creat unele inconveniente în interpretarea rezultatelor acestei clasificări. Prin urmare, în prezent este acceptată următoarea clasificare a țărilor în funcție de nivelul de dezvoltare umană: țările cu nivelul foarte ridicat de dezvoltare umană ($IDU \geq 0,800$); țările cu nivelul ridicat de dezvoltare umană ($0,800 > IDU \geq 0,700$); țările cu nivelul mediu de dezvoltare umană ($0,700 > IDU \geq 0,550$); țările cu nivelul redus de dezvoltare umană ($IDU < 0,550$).

În a.2017, IDU mondial a totalizat 0,728 și a crescut față de a.2000 cu 0,086 unități, sau cu 13,4%. Mai mult ca atât, în țările cu nivelul foarte ridicat de dezvoltare umană, IDU a crescut de la 0,831 la 0,894, sau 7,6%, în țările cu nivelul ridicat de dezvoltare umană – de la 0,635 la 0,757, sau 19,2%, în țările cu nivelul mediu de dezvoltare umană – de la 0,387 la 0,504 sau 30,2%. Astfel, se observă o tendință clară în ceea ce privește aspectul temporal: cu cât nivelul de dezvoltare umană este mai scăzut, cu atât rata de creștere a dezvoltării umane este mai mare.

În 2017, printre 189 de țări ale lumii, Norvegia s-a clasat pe primul loc în clasamentul IDU, cu IDU de 0,953, iar Niger pe ultimul loc, cu IDU de 0,354 (tabelul 2). Decalajul dintre valorile IDU între aceste țări a fost de 2,7 ori. De remarcat, că în a.2000, IDU în Norvegia a constituit 0,917, în timp ce în Niger – 0,252, iar decalajul în valorile IDU a atins 3,6 ori. Astfel, există o scădere a diferențierii valorilor IDU în țările care ocupă prima și ultima poziție în clasamentul IDU. Acest fapt, fără îndoială, este unul pozitiv în evaluarea dinamicii globale a IDU în ceea ce privește aspectul temporal.

În acest context, Republica Moldova (cu un IDU de 0,700) este clasificată ca o țară cu nivelul ridicat de dezvoltare umană și a ocupat ultima a 112 poziție. Conform acestui indicator, Republica Moldova a fost inferioară Ucrainei (IDU = 0,751; locul 88), României (IDU = 0,811; locul 52), Federației Ruse (IDU = 0,816; locul 49). Republica Moldova are o rată de creștere a IDU mai mare decât în țările vecine. În comparație cu a.2000, IDU în Republica Moldova a crescut cu 17,2%, în timp ce în România – cu 14,4%, în Federația Rusă – cu 13,3%, în Ucraina – cu 11,9% (figura 2). Acest fapt a făcut posibilă reducerea „decalajului” în valorile IDU din Republica Moldova și țările vecine. Așadar, dacă în a.2000, IDU în Federația Rusă a depășit IDU ai Republicii Moldova cu 20,6%, atunci în a.2017 – doar cu 16,6%.

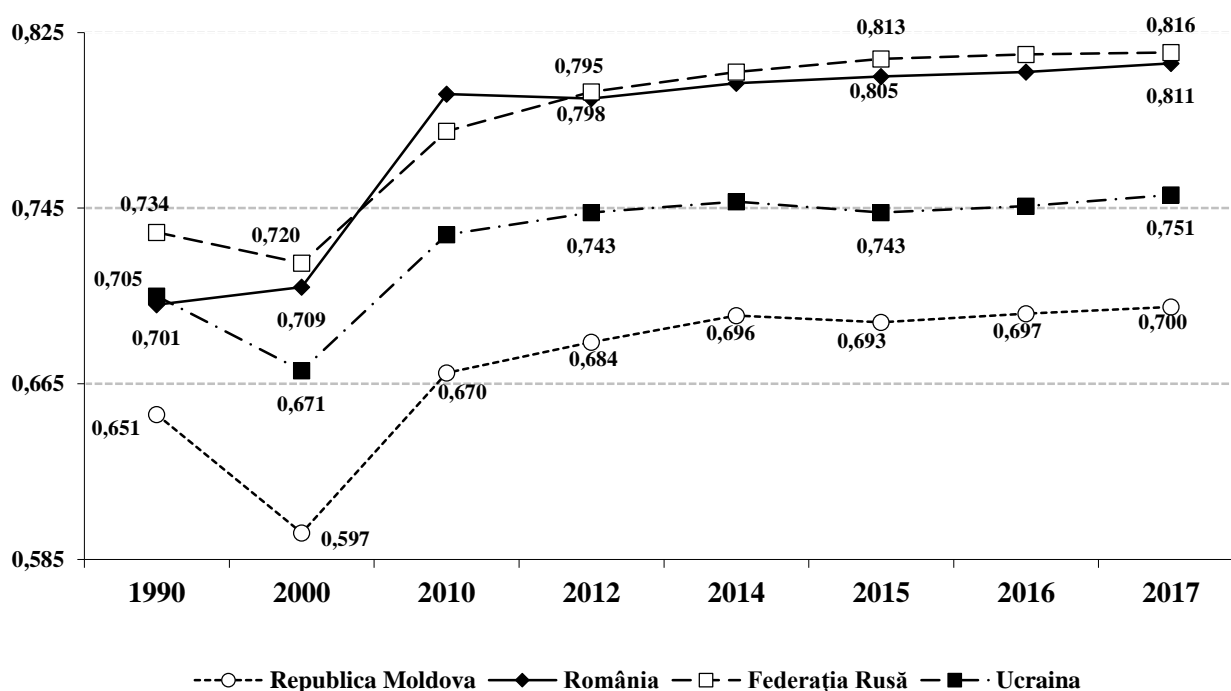

Figura 2. Dinamica Indicelui Dezvoltării Umane

Sursa: Construit conform datelor [6, p. 26-29].

Efectul inegalității asupra nivelului de dezvoltare umană este evaluat utilizând Indicele Dezvoltării Umane ajustat la Inegalitate (IDUI). Acest indicator, introdus în a.2010, ia în considerare nu doar nivelul mediu de dezvoltare umană al unei țări, măsurat prin indicatori de speranță de viață, educație și venit, dar și modul în care acești indicatori sunt distribuiți. IDUI va fi egal cu IDU atunci când nu există inegalitate între oameni. În acest sens, IDU poate fi considerat ca un indicator al dezvoltării umane potențiale (care poate fi obținut dacă nu există inegalitate), în timp ce IDUI este nivelul real al dezvoltării umane (ajustat la inegalitate). Diferența dintre IDU și IDUI o constituie „pierderea” potențialei dezvoltări umane în urma inegalității.

IDUI ține cont de distribuția inegală a fiecărei dimensiuni ai IDU (speranța de viață, instruire, mărimea venitului). Indicele se calculează ca media geometrică a valorilor geometrice medii calculate aparte pentru fiecare dimensiune. IDUI arată nivelul IDU care ar fi atins de fiecare membru al societății, dacă beneficiile pe fiecare dimensiune ar fi distribuite în mod egal.

În a.2017, datorită inegalității mărimea pierderilor IDU la nivel mondial a constituit 20,0% – variind de la 3,6% (Japonia) la 45,3% (Insulele Comore). Mai mult decât atât, în țările cu un nivel foarte ridicat de

dezvoltare umană, pierderea medie a IDU din cauza inegalității a fost de 10,7%, în țările cu nivelul ridicat de dezvoltare umană – 16,0%, în țările cu nivelul mediu de dezvoltare umană – 25,1%, în țările cu nivelul redus de dezvoltare umană – 31,1%. Astfel, populația din țările dezvoltate este cel mai puțin afectată de inegalitatea dezvoltării umane.

Printre 189 de țări ale lumii prima poziție o ocupă Norvegia, care are IDU egal cu 0,953, iar reducerea lui în rezultatul inegalității (până la 0,876) a fost de 8,1% (tabelul 3). Acest fapt nu a influențat asupra schimbării clasamentului țării. Pe ultimul loc se află Niger, a cărui IDU a constituit 0,354, iar datorită inegalității a scăzut până la 0,250 sau cu 29,3%. Clasamentul acestei țări după IDU ajustat la inegalitate, a crescut cu 3 puncte, deoarece în alte țări pierderile totale din cauza inegalității au fost mai mari decât în Niger.

Tabelul 3. Indicele Dezvoltării Umane (ajustat la inegalitate în unele țări), a.2017

Țara și clasamentul ei după IDU	Indicele Dezvoltării Umane (IDU)	IDU		Diferența în clasamentul IDPI și IDU	Coeficientul inegalității umane	Inegalitatea în speranța de viață, %	Indicele speranței de viață ajustat la inegalitate	Inegalitatea în educație, %	Indicele educației ajustat la inegalitate	Inegalitatea în venituri, %	Indicele venitului ajustat la inegalitate
		Valoarea	Pierdere totală, %								
Total la nivel mondial	0,728	0,582	20,0	-	19,9	15,2	0,681	22,0	0,493	22,6	0,588
Țările cu nivelul foarte ridicat al IDU	0,894	0,799	10,7	-	10,4	5,0	0,870	6,3	0,810	20,1	0,723
1 Norvegia	0,953	0,876	8,0	-1	7,9	2,7	0,933	6,1	0,859	14,9	0,839
49 Rusia	0,816	0,738	9,5	1	9,3	8,0	0,725	2,2	0,814	17,7	0,683
52 România	0,811	0,717	11,7	1	11,4	6,8	0,797	6,3	0,714	21,0	0,647
59 Kazahstan	0,800	0,737	7,9	6	7,9	10,1	0,692	3,2	0,788	10,3	0,734
Țările cu nivelul ridicat al IDU	0,757	0,636	16,0	-	15,7	9,2	0,782	13,1	0,579	24,8	0,569
60 Iran	0,798	0,707	11,4	3	11,2	9,0	0,786	4,9	0,705	19,7	0,637
88 Ucraina	0,751	0,701	6,6	20	6,5	7,5	0,742	3,6	0,766	8,5	0,608
112 Republica Moldova	0,700	0,627	10,4	18	10,3	9,6	0,719	7,3	0,658	14,0	0,522
Țările cu nivelul mediu al IDU	0,645	0,483	25,1	-	24,9	20,3	0,602	33,1	0,372	21,2	0,503
113 Filipine	0,699	0,574	17,9	5	17,6	14,4	0,648	11,6	0,584	26,8	0,500
151 Camerun	0,556	0,366	34,2	-4	34,2	33,7	0,393	33,0	0,367	35,9	0,339
Țările cu nivelul redus al IDU	0,504	0,347	31,1	-	30,9	31,2	0,431	37,0	0,263	24,6	0,368
152 Insulele Solomon	0,546	15,9	0,660
189 Niger	0,354	0,250	29,3	3	28,8	34,9	0,405	35,0	0,139	16,4	0,278

Sursa: [6, p.30-33].

În Republica Moldova, evidența inegalității a condiționat o scădere a IDU până la nivelul de 0,627 sau cu 0,073 (10,4%). Această pierdere în dezvoltarea umană este mai mare decât în Federația Rusă (9,5%) și Ucraina (6,6%), dar mai mică decât în România (11,7%). Aceasta a dus la reducerea clasamentului Republicii Moldova după IDU cu 18 puncte, adică conform IDU ajustat la inegalitate, țara ar fi ocupat locul 130. În același timp, pentru Ucraina, clasamentul a scăzut cu 20 de puncte, iar pentru Federația Rusă și România – doar cu 1 punct.

Gradul de inegalitate este un factor important, care influențează nivelul de dezvoltare social-economică a Republicii Moldova și compararea acesteia cu alte țări.

Coeficientul inegalității umane se calculează ca media aritmetică a coeficienților de inegalitate în cele trei dimensiuni principale ale dezvoltării umane: longevitate și sănătate; acces la cunoștințe; nivel de trai decent. Concret, coeficienții de inegalitate pentru aceste dimensiuni sunt exprimați în coeficientul inegalității în speranța de viață la naștere, coeficienții inegalității în educație; inegalității veniturilor.

Inegalitatea în speranța de viață la naștere se estimează ca inegalitate în distribuirea ratelor de mortalitate pe intervale de vârstă de 0-1, 1-5, 5-10 peste 85 de ani. Coeficientul de inegalitate în speranța de viață se calculează utilizând indicele de inegalitate Atkinson.

Inegalitatea în educație se estimează ca inegalitatea în distribuirea numărului de ani de școlaritate. Calcularea inegalității în educație se efectuează utilizând indicele de inegalitate Atkinson.

Inegalitatea în venituri se estimează ca inegalitatea în distribuirea venitului disponibil pe membru al gospodăriei casnice. Calcularea inegalității în venituri se efectuează utilizând indicele de inegalitate Atkinson.

În Republica Moldova, coeficientul inegalității umane a constituit 10,3, ceea ce a depășit valoarea acestui indicator în Federația Rusă (9,3) și în Ucraina (6,5). Cu toate acestea, inegalitatea umană în Moldova a fost mai mică decât în România (11,4). Este important de menționat care dintre cele 3 componente ale coeficientului de inegalitate umană are cea mai mare „contribuție” la valoarea acestui indicator. În Republica Moldova, coeficientul inegalității umane (10,3) constituie media aritmetică a valorilor coeficientului de inegalitate în speranța de viață la naștere (9,6), coeficientul inegalității în educație (7,3) și coeficientul inegalității în venit (14,0). Astfel, inegalitatea în venituri aduce cea mai mare „contribuție” la inegalitatea umană: coeficientul acesteia este de 1,9 ori mai mare decât coeficientul de inegalitate în educație.

O situație similară există în țările vecine: coeficientul inegalității în venituri are un rol principal la formarea inegalității umane. Totodată, în Federația Rusă și în România acesta este semnificativ mai mare decât în Republica Moldova. În Federația Rusă acesta este egal cu 17,7, ceea ce este de 8,0 ori mai mult decât valoarea coeficientului de inegalitate în educație. În România a constituit 21,0, fiind de 3,3 ori mai mare decât valoarea coeficientului de inegalitate în educație. În Ucraina, coeficientul inegalității veniturilor (8,5) este mai mic decât în Republica Moldova. Trebuie menționat că în Republica Moldova coeficientul de inegalitate în educație (7,3) este mai mare decât indicatorul corespunzător în Federația Rusă (2,2), România (6,3) și Ucraina (3,6). Republica Moldova se află în cea mai rea poziție în ceea ce privește coeficientul inegalității în speranța de viață la naștere (9,6): în Federația Rusă acesta constituie 8,0, în România – 6,8, în Ucraina – 7,5.

Concluzii

Din punct de vedere al dezvoltării umane, inegalitatea reprezintă un dezavantaj și servește ca bază pentru dezvoltarea de politici destinate eradicării tuturor formelor acestuia. În acest sens, printre cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) adoptate de ONU și incluse în Agenda de Dezvoltare Durabilă 2030 și aprobate în cadrul Summit-ului pentru Dezvoltare Durabilă din 25 septembrie 2015 [7], o importanță majoră o constituie realizarea obiectivului 10 privind reducerea tuturor formelor de inegalități în state și între ele.

În anul 2016, Republica Moldova și-a stabilit obiectivul de a identifica obiectivele relevante și importante pentru dezvoltarea țării în domeniul economiei, sferei sociale, managementului și drepturilor omului, precum și în domeniul ecologiei. Pentru ținta 10, au fost declarate următoarele:

10.1 Până în 2030, realizarea și susținerea în mod progresiv a creșterii veniturilor pentru 40 la sută din limita de jos a populației, la o rată mai mare decât media națională;

10.2 Până în 2030, abilitarea și promovarea incluziunii sociale, economice și politice a tuturor, indiferent de vârstă, sex, dizabilitate, rasă, etnie, origine, religie sau statut economic sau de altă natură;

10.3 Asigurarea oportunităților egale și reducerea inegalității rezultatelor, inclusiv prin eliminarea legilor, politicilor și practicilor discriminatorii, și promovarea legislației, politicilor și acțiunilor corespunzătoare în acest sens;

10.4 Adoptarea politicilor, în special fiscale, salariale și de protecție socială și realizarea progresivă a unei egalități sporite;

10.5 Asigurarea unui proces de angajare legal, echitabil, bine informat al migranților.

Aceste obiective, care vizează îndeplinirea țintei 10, atribuite Agendei Naționale 2030, presupun necesitatea studierii condițiilor actuale pentru îndeplinirea lor. Pentru aceasta, este necesar de a efectua cercetări științifice profunde cu privire la diferite forme de inegalitate în țara noastră.

Bibliografia

1. BIROUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ AL REPUBLICII MOLDOVA. Aspecte privind nivelul de trai al populației (Rezultatele Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice). Chișinău. 2011-2019.
2. Ivanov, S. Dinamica gradului de inegalitate în bunăstarea populației Republicii Moldova. În: Inegalități

- sociale în Republica Moldova. Premise ale constituirii clasei de mijloc. Culegere de studii și articole elaborata în baza materialelor Conferinței Științifice Internaționale, 23-24 februarie 2017. Chișinău: Institutul de Cercetari Juridice și Politice al AȘM, 2017, p.133-139 (0,43 c.a.) ISBN 978-9975-9761-9-0.
3. Rojco, A. Inegalitatea în nivelul de bunăstare al populației: parametrii cantitativi și calitativi. În: Stratificarea socială în condițiile transformării societății din Republica Moldova (monografie IIEȘP AȘM). Chișinău: S.n., 2014, p.59-107. (3,78 c.a.). ISBN 978-9975-53-445-1
 4. Rojco, A. Evaluarea statistica a legaturii dintre inegalitate și creșterea economica. În: inegalități sociale în Republica Moldova. Constituirea clasei de mijloc. Culegere de studii și articole elaborata în baza materialelor Conferinței Științifice Internaționale, 23-24 februarie 2017. Chișinău: Institutul de Cercetari Juridice și Politice al AȘM, 2017, p.42-47 (0,45 c.a.) ISBN 978-9975-9761-9-0.
 5. Доклад о развитии человека 2010. Реальное богатство народов: пути к развитию человека М. : Весь мир, 2010. 244 с. ISBN 978-5-7777-0484-9
 6. Индексы и индикаторы человеческого развития. Обновленные статистические данные 2018. Опубликовано для Программы развития Организации Объединенных Наций (ПРООН). [Accesat 20.08.2019]. Disponibil:
http://hdr.undp.org/sites/default/files/2018_human_development_statistical_update_ru.pdf
 7. ПРООН. Цели устойчивого развития [Accesat 20.08.2019]. Disponibil:
<https://www.md.undp.org/content/moldova/ro/home/sustainable-development-goals/goal-10-reduced-inequalities.html#targets>